

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΥΠΕΡΜΕΣΑ – ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ - Γ03Π03

Σκοπός του μαθήματος

Το μάθημα αποσκοπεί αφενός να χρησιμοποιήσει την υπερμεσική τεχνολογία α) ως πλαίσιο για την ανάλυση ερμηνεία των θεωριών και πρακτικών δημιουργίας αναλυτικού προγράμματος β) ως γνωστικό αντικείμενο από το οποίο οι φοιτητές/-τριες πρέπει να αποκτήσουν συγκεκριμένες γνώσεις και δεξιότητες. Αφετέρου, στο μάθημα το αναλυτικό πρόγραμμα θα χρησιμοποιηθεί ως πλαίσιο για την ανάλυση και ερμηνεία των ρόλων που επιτελούν οι τεχνολογίες υπερμέσων σε διάφορες διαστάσεις του αναλυτικού προγράμματος και του τρόπου με τον οποίο μπορούν να ενεργοποιήσουν τη μάθηση.

Επιπλέον μέσα από το μάθημα θα επιχειρηθεί η ενσωμάτωση κοινωνικών και ηθικών ζητημάτων στο αναλυτικό πρόγραμμα όπως η αειφορική δικαιοσύνη, η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και η μάθηση που βασίζεται στην κοινότητα. Αυτό θα γίνει μέσα από μια διαδικασία αποδόμησης, δόμησης και αναδόμησης του αναλυτικού προγράμματος με την υποστήριξη διαδικτυακών υπερμεσικών εφαρμογών.

Διδακτική μεθοδολογία

Το μάθημα θα βασιστεί στην ενεργό συμμετοχή των φοιτητών/-τριών στη μαθησιακή διαδικασία με στόχο την απόκτηση μεταφερόμενων δεξιοτήτων, εξαιρετικά σημαντικών για την επιτυχημένη μετάβασή τους από εκπαιδευόμενους/-νες σε εκπαιδευτικούς. Ειδικότερα, θα συζητηθεί πώς μπορεί να γίνει η μετάβαση από τη θεωρία στην πράξη, θα δοθεί έμφαση στην ενεργό μάθηση, στην αυτονομία των εκπαιδευόμενων και στην εφαρμογή αναστοχαστικών διδακτικών και μαθησιακών διαδικασιών.

Ο ρόλος του διδάσκοντα θα είναι παρωθητικός, συμβουλευτικός, διευκολυντικός ενθαρρύνοντας τους/τις φοιτητές/-τριες μετά τη διδασκαλία μέσω της παροχής βιβλιογραφίας και προτεινόμενων εργασιών ως κίνητρο για περαιτέρω έρευνα σε θεματικές που αφορούν το αναλυτικό πρόγραμμα και τις υπερμεσικές εφαρμογές. Ο διδάσκων θα είναι διαθέσιμος στους/στις φοιτητές/-τριες για την επίλυση κάθε ζητήματος ενώ θα ενθαρρύνεται η συζήτηση, ο διάλογος και η συνεργασία στη διδασκαλία.

Σε κάθε μάθημα στο τέλος θα παρέχεται η δυνατότητα εξάσκησης των φοιτητών/-τριών στη διδακτέα ύλη ενώ θα δοθεί και η δυνατότητα αξιολόγησης τους μέσω εργασίας, η οποία θα πρέπει να παρουσιαστεί στο διδάσκοντα και αν είναι δυνατό και στους/στις υπόλοιπους/-ες φοιτητές/-τριες. Με αυτό τον τρόπο οι φοιτητές/-τριες θα αυτοαξιολογηθούν αλλά και ετεροαξιολογηθούν στην κατανόηση των βασικών διαστάσεων του αναλυτικού προγράμματος και της εκπαιδευτικής χρήσης υπερμεσικών εφαρμογών.

Εποπτικά και Διδακτικά μέσα

Πίνακας, υπολογιστής και ψηφιακός προβολέας, πρόγραμμα παρουσίασης PowerPoint, εργαστήριο υπολογιστών [για την εξάσκηση των φοιτητών/-τριών σε υπερμεσικές διαδικτυακές (Web 2.0) εφαρμογές και πλοήγηση σε διαδικτυακά μαθησιακά περιβάλλοντα], ιδρυματική πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης Open eClass <https://eclass.edc.uoc.gr>, ιδρυματική πλατφόρμα Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα <https://opencourses.uoc.gr>

Προτεινόμενο Περιεχόμενο και Πρόγραμμα Διδασκαλίας του Μαθήματος:

Περιεχόμενα μαθήματος		Ανάλυση των περιεχομένων
1 ^η Εβδομάδα	Εισαγωγή	Συζήτηση του αναλυτικού προγράμματος του μαθήματος, των εργασιών και των υπόλοιπων απαιτήσεων.
A. Διαφορετικοί τύποι και λειτουργίες του αναλυτικού προγράμματος.		
2 ^η Εβδομάδα	Το αναλυτικό πρόγραμμα ως προϊόν, ως διαδικασία, ως πράξη και ως πλαίσιο	Θα συζητηθούν οι διάφορες θεωρητικές και επιστημολογικές προσεγγίσεις του αναλυτικού προγράμματος έτσι ώστε οι φοιτητές/-τριες να καταστούν ικανοί/-ες να διακρίνουν τους διαφορετικούς τύπους και λειτουργίες και να διερευνήσουν πώς η τεχνολογία μπορεί να συμβάλει σε αλλαγές στο αναλυτικό πρόγραμμα. Επίσης θα αναλυθούν οι έννοιες του κρυφού αναλυτικού προγράμματος (ή παραπρογράμματος) και του μηδενικού αναλυτικού προγράμματος.
3 ^η Εβδομάδα	Αναλυτικό πρόγραμμα και ολιστική σχολική προσέγγιση στην Εκπαίδευση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (EBA).	Αρχικά θα αποσαφηνιστεί η έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης», με ιδιαίτερη αναφορά στους πυλώνες της βιώσιμης ανάπτυξης και στις αξίες που προωθούν καθώς και η έννοια της «Εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη». Στη συνέχεια θα διερευνηθεί η έννοια της «ολιστικής σχολικής προσέγγισης» στην EBA και οι διαδικασίες και τα μέσα εφαρμογής μιας ολιστικής σχολικής προσέγγισης στην EBA. Επίσης θα γίνει αναφορά σε παραδείγματα ολιστικών σχολικών προσεγγίσεων στην EBA.

B. Διαθεματικές προσεγγίσεις των αναλυτικών προγραμμάτων

4 ^η Εβδομάδα	Προσεγγίσεις του αναλυτικού προγράμματος στη μάθηση και διδασκαλία για τη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης του αναλυτικού προγράμματος.	Θα εξεταστούν μοντέλα ενσωμάτωσης της βιώσιμης ανάπτυξης στο αναλυτικό πρόγραμμα. Στη συνέχεια θα συζητηθεί το θέμα του σχεδιασμού, της ανάπτυξης και της αξιολόγησης ενός αναλυτικού προγράμματος που θα ενσωματώνει διαθεματικά την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και θα προταθεί ένα διδακτικο-μεθοδολογικό πλαίσιο.
-------------------------	--	---

Γ. Η ενσωμάτωση των υπερμέσων στο αναλυτικό πρόγραμμα.

5 ^η Εβδομάδα	Υπερμέσα, Διαδίκτυο και Web 2.0 (Ιστός 2.0)	Θα αναλυθούν οι έννοιες «υπερκείμενο, υπερμέσο και Web 2.0». Θα παρουσιαστούν οι εφαρμογές του Web 2.0. ανάλογα με το θεματικό τους προσανατολισμό, τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά και την πιθανή αξιοποίησή τους στην εκπαίδευση.
6-7 ^η Εβδομάδα	Εκπαιδευτική χρήση εργαλείων Web 2.0	Θα επιχειρηθεί η γνωριμία και εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με εργαλεία του Web 2.0 και θα παρουσιαστούν παραδείγματα εκπαιδευτικής τους χρήσης. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω εργαλεία: Popplet (εννοιολογική χαρτογράφηση), Storybird (ψηφιακή εικονογραφημένη ιστορία), Wordle (καταιγισμός ιδεών), Twiddla (διαδραστικός συνεργατικός πίνακας), Padlet (συνεργατική επιφάνεια σημειώσεων), Φόρμες Google (δημιουργία και ανάλυση ερωτηματολογίων ερευνών), TitanPad (συνεργατική επεξεργασία κειμένου), Google Earth (χαρτογράφηση), Φύλλα Google (υπολογιστικά φύλλα), Venngage (πληροφοριακό γράφημα), Dipity (χρονογραμμή), Pixlr (ζωγραφική).

8 ^η Εβδομάδα	<p>Μελέτη περίπτωσης: Το διαδικτυακό μαθησιακό περιβάλλον Act for Climate (Δράση για το Κλίμα) https://www.actforclimate.net</p>	<p>Θα παρουσιαστεί ένα παράδειγμα ενσωμάτωσης των ζητημάτων της κλιματικής αλλαγής και των δικαιωμάτων του παιδιού στο αναλυτικό πρόγραμμα των δύο τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου που υποστηρίζεται από ένα διαδικτυακό μαθησιακό περιβάλλον και τη χρήση διαδικτυακών υπερμεσικών εφαρμογών ως εργαλείων ανάδυσης και καταγραφής των ιδεών των μαθητών/-τριών. Οι φοιτητές/-τριες θα έχουν την ευκαιρία να πλοηγηθούν στο παραπάνω διαδικτυακό μαθησιακό περιβάλλον και να αλληλεπιδράσουν με αυτό.</p>
9-11 ^η Εβδομάδα	<p>Αποδόμηση, δόμηση και αναδόμηση μιας διδακτικής ενότητας. Η μεθοδολογική προσέγγιση DECORE+</p>	<p>Οι φοιτητές/-τριες θα εξασκηθούν στην αποδόμηση, δόμηση και αναδόμηση μιας διδακτικής ενότητας του αναλυτικού προγράμματος ενός γνωστικού αντικείμενου του δημοτικού σχολείου (μεθοδολογική προσέγγιση DECORE plus). Θα παρουσιαστεί η μεθοδολογική προσέγγιση μέσα από εφαρμοσμένα παραδείγματα. Θα αναλυθούν τα στοιχεία που ενσωματώνονται σε αυτή τη μεθοδολογική προσέγγιση: Οι μαθησιακοί πυλώνες και οι δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα, οι Στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης, η έννοια και οι διαστάσεις της αειφορικής δικαιοσύνης, η θεωρία των γνωσιακών ενδιαφερόντων, η θεωρία της προβληματοκεντρικής μάθησης, οι αξίες και η θέση τους στη διδακτική/μαθησιακή διαδικασία και τέλος οι μέθοδοι αξιολόγησης μιας διδακτικής ενότητας.</p>

12-13 ^η Εβδομάδα	Πρακτική εφαρμογή (εργασία): Αποδόμηση-δόμηση και αναδόμηση δραστηριοτήτων του αναλυτικού προγράμματος με βάση τη μεθοδολογία DECORE plus και την υποστήριξη υπερμεσικών web 2.0 εφαρμογών.	Αφού οι φοιτητές/-τριες επιλέξουν ένα γνωστικό αντικείμενο και μια ηλικιακή βαθμίδα (τάξη) και κάνουν μια συνοπτική καταγραφή και κριτική ανάλυση του περιεχομένου των διδακτικών εγχειριδίων (βιβλίο μαθητή συμβατικό και διαδραστικό), θα επιλέξουν δραστηριότητες (ασκήσεις) και θα επιχειρήσουν να τις αποδομήσουν, δομήσουν και αναδομήσουν συνδέοντας το περιεχόμενό τους με έννοιες που είναι κεντρικές στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Για την υλοποίηση της παραπάνω διαδικασίας θα προταθεί η μεθοδολογία DECORE plus μέσα από την παράθεση συγκεκριμένων ερωτημάτων.
--------------------------------	---	--

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Γκότζος, Δ. (2017). *Διερευνώντας το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής και των δικαιωμάτων του παιδιού με την υποστήριξη ενός διαδικτυακού μαθησιακού περιβάλλοντος*. Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Κρήτης. Σχολή Επιστημών Αγωγής. Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Διαθέσιμη στο: <https://elocus.lib.uoc.gr/dlib/5/7/2/metadata-dlib-1527073434-762958-6680.tkl>
- Κωστούλα Μακράκη, Ν., Μακράκης Β.Γ. (2006). *Διαπολιτισμικότητα και εκπαίδευση για ένα βιώσιμο μέλλον*. Ψηφιακό Κέντρο Εκπαιδευτικών Μέσων Πανεπιστημίου Κρήτης
- Makrakis V. (2017). Unlocking the potentiality and actuality of ICTs in developing sustainable–justice curricula and society. *Knowledge Cultures*, 5(2), 103-122. doi: 10.22381/KC5220177
- Μακράκης, Β.Γ. (2000). *Υπερμέσα στην εκπαίδευση. Μια κοινωνικο-επικοινωνιακή προσέγγιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μακράκης, Β., Κωστούλα-Μακράκη, Ν. (2016) *Decore plus. Μετασχηματίζοντας τον Αναπαραγωγικό Ρόλο της Εκπαίδευσης και του Εκπαιδευτικού*. Παρουσίαση διαθέσιμη στο: <https://eclass.edc.uoc.gr/modules/document/?course=PTDE110>

- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2011). *Το Πρόγραμμα Σπουδών για τον Πληροφορικό Γραμματισμό στο Δημοτικό. Οδηγός για τον εκπαιδευτικό*. Διαθέσιμο στο: http://ictweb2.weebly.com/uploads/1/5/6/1/15618374/odigos_tpe_dimotikou.zip
- Πετροπούλου, Ο., Κασιμάτη, Α., & Ρετάλης, Σ. (2015). *Σύγχρονες μορφές εκπαιδευτικής αξιολόγησης με αξιοποίηση εκπαιδευτικών τεχνολογιών*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/232>
- Ρετάλης, Σ. (Επιμ.). (2005). *Οι προηγμένες τεχνολογίες διαδικτύου στην υπηρεσία της μάθησης*. Αθήνα: Καστανιώτη.
- Στυλιάρης, Γ., Δήμου, Β. (2015). Σύγχρονες διδακτικές τεχνικές και η συνεισφορά των εργαλείων Web 2.0. Στο Γ. Στυλιάρης, Γ., Β. Δήμου (επιμ.), *Διδακτική της πληροφορικής. Πληροφορική στη Γενική και Ειδική Αγωγή – Η Συμβολή του Διαδικτύου και του Web 2.0* [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο στο: <http://hdl.handle.net/11419/722>

Ενδεικτικές υπερμεσικές εφαρμογές Web 2.0

- Dipity <https://www.timetoast.com/timelines/dipity-online-timeline>
- Google Earth <https://earth.google.com/web>
- Φόρμες Google <https://docs.google.com/forms>
- Φύλλα Google <https://docs.google.com/spreadsheets>
- Padlet <https://el.padlet.com>
- Pixlr <https://pixlr.com>
- Popplet <http://popplet.com>
- Storybird <https://storybird.com>
- TitanPad <https://titanpad.com>
- Twiddla <https://www.twiddla.com>
- Venngage <https://venngage.com>
- Wordle <http://www.wordle.net>